

PATVIRTINTA

Mažeikių rajono šeimos ir vaiko gerovės centro direktoriaus 2022 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V- 134

MAŽEIKIŲ RAJONO ŠEIMOS IR VAIKO GEROVĖS CENTRO PASLAUGŲ GAVĖJŲ ĮGALINIMO KONCEPCIJA

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mažeikių rajono šeimos ir vaiko gerovės centro (toliau – Centras) paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcija (toliau – Įgalinimo koncepcija) nustatoma siekiant apibrėžti Centro paslaugų gavėjų įgalinimo sampratą, paskirtį, vartojamas sąvokas, taikomas priemones, įgalinimo lygmenis, būdus, požymius ir įgalinimo nustatymo kriterijus.

2. Įgalinimo koncepcijoje vartojamos sąvokos:

3.1. **įgalinimas** – besitęsiantis kokybiško socialinio darbo procesas, kuriuo metu dirbama su asmeniu (šeima) ir jo aplinka, siekiant skatinti asmens (šeimos) iniciatyvumą, priimant sprendimus ir sąmoningai prisiimant už juos atsakomybę.

3.2. **paslaugų gavėjas** – socialinių problemų ir (ar) socialinės rizikos asmuo (šeima), dėl amžiaus, neįgalumo, socialinės rizikos, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam (neturinčiai) gebėjimų (jų neturėjusiam arba jų turėjusiam, bet praradusiam) ar galimybių savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, kuris aktyviai dalyvauja nustatyta tvarka paskirtam socialiniam darbuotojui organizuojant ir (ar) teikiant socialines paslaugas ir kitą reikalingą pagalbą bei užtikrinant jos kokybę.

3.3. kitos vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų kataloge bei šiuos įstatymus įgyvendinančiuose teisės aktuose apibrėžtas sąvokas.

3. Įgalinimo koncepcijos paskirtis – siekis didinti paslaugų gavėjų gebėjimus, galimybes ir motyvaciją spręsti savo šeimos socialines problemas, palaikyti ryšius su visuomene bei galimybes tai ugdyti ar kompensuoti šeimos interesus ir poreikius atitinkančiomis bendrosiomis socialinėmis paslaugomis ar socialine priežiūra, kad ateityje būtų išvengta galimų socialinių problemų ir socialinės rizikos atsiradimo.

II. SKYRIUS ĮGALINIMO LYGMENYS

4. Centro paslaugų gavėjų įgalinimas vyksta individualiame ir grupiniame lygmenyse.

5. **Individualus lygmuo** – nuolatinis individualus socialinių paslaugų srities darbuotojų darbas su asmeniu (šeima).

6. **Grupinis lygmuo** – socialinio darbuotojo pagalba steigiant pagalbos sau grupes (pagalbos sau grupė – tai savanoriškas susivienijimas neprofesionalų, kurie turi bendrų poreikių ir problemų, nuolat susitinka, kad padėtų vieni kitiems ir apsikeistų/pasidalintų informacija, reikalinga sprendžiant problemas) ar/ir tarpininkavimas į jas siunčiant/nukreipiant socialinių paslaugų gavėjus. Socialinių paslaugų gavėjų palaikymas savipagalbos grupėse ir jų gebėjimų stiprinimas.

III. SKYRIUS ĮGALINIMO BŪDAI IR ĮGALINIMO KRITERIJAI

7. **Įgalinančios aplinkos sukūrimas.** Rūpinantis paslaugų gavėjų įgalinančios aplinkos sukūrimu, siekiama užtikrinti ne tik socialinių paslaugų gavėjams pritaikytą fizinę aplinką, bet kartu užtikrinti ir tinkamos bei saugios psichologinės - socialinės aplinkos sukūrimą.

8. Organizuojant ir (ar) teikiant socialines paslaugas ir kitą reikalingą pagalbą Centre ar paslaugų gavėjų namuose, paslaugų gavėjai yra supažindinami:

8.1. su Mažeikių rajono šeimos ir vaiko gerovės centro paslaugų gavėjų teisių chartijoje įtvirtintomis jų teisėmis ir pareigomis;

8.2. su asmeniui teikiamų socialinių paslaugų ir kitų pagalbos priemonių įvairove, jas derinant su pinigine socialine parama, vaiko teisių apsauga, užimtumu, sveikatos priežiūra, švietimu ir ugdymu, socialinio būsto suteikimu, specialiosios pagalbos priemonėmis;

8.3. su socialinių paslaugų, kurios atitinka asmens ir šeimos interesus bei nustatytus poreikius, teikimo pasirinkimo galimybėmis.

9. Kitas svarbus žingsnis – tikslingas darbuotojų įgalinantis elgesys kuriant santykį su paslaugų gavėju, kai naudojami šie **įgalinimo būdai**:

9.1. prasmingumo didinimas, pastebint ir pagiriant net menkiausius teigiamus pokyčius;

9.2. įtraukimas į sprendimų priėmimą, skatinant paslaugų gavėjų iniciatyvumą sprendžiant kylančias problemas, motyvuojant patiems priimti sprendimus ir sąmoningai prisiimti atsakomybę už įsipareigojimų vykdymą;

9.3. savarankiškumo ir pasitikėjimo savimi skatinimas, padedant paslaugų gavėjui atrasti jo stipriąsias puses, įgyti naujas žinias ir ugdytis naujus ar tobulinti turimus įgūdžius;

9.4. autonomijos suteikimas (paslaugų gavėjų skatinimas savarankiškai priimti sprendimus, nusistatyti asmeniniu tikslus ir pasirinkti, kokį pirmiausia ir kokiais būdais jo sieks bei sąmoningai prisiimti atsakomybę).

10. Centro paslaugų gavėjų įgalinimą rodantys požymiai:

- 10.1. motyvacija;
- 10.2. norėjimas keistis pačiam;
- 10.3. norėjimas keisti situaciją;
- 10.4. įsitraukimas;
- 10.5. gebėjimas išsakyti savo poreikius, siekius, nuomonę;
- 10.6. gebėjimas veikti;
- 10.7. turimų įgūdžių palaikymas (darbas kartu);
- 10.8. gebėjimas spręsti;
- 10.9. gebėjimas priimti sprendimus;
- 10.10. pasitikėjimas savimi.

11. Orientacija į asmenį. Paslaugų gavėjai:

- 11.1. skatinami dalyvauti įstaigos veikloje (planavime, pasiūlymų teikime, vertinime);
- 11.2. savarankiškai priima sprendimus, susijusius su paslaugų teikimu (pvz. krizių centre ir Bendruomeniniuose vaikų globos namuose paslaugų gavėjai turi teisę pasirinkti su kuo jie pageidauja gyventi, kaip išdėstyti baldus kambaryje, kokiais drabužiais rengtis ir pan.)
- 11.3. yra įtraukiami į individualių planų sudarymą, pildymą ir peržiūrą, sudarant galimybę patiems keltis tikslus ir/ar uždavinius.

12. Atsakomybė:

- 12.1. darbuotojai supažindina paslaugų gavėjus su paslaugų gavėjų teisėmis, pareigomis bei kitais įstaigos vidaus dokumentais;
- 12.2. darbuotojai paslaugų gavėjus motyvuoja, skatina pagirdami už jų pastangas, atsakomybės prisiėmimą;
- 12.3. paslaugų gavėjai pagal savo galimybes prižiūri tvarką savo kambaryje/namuose, tvarko Centro aplinką (šis punktas taikomas krizių centro ir bendruomeninių vaikų globos namų paslaugų gavėjams):
- 12.4. paslaugų gavėjai aktyviai vykdo darbuotojų rekomendacijas, patys imasi atsakomybės įgyvendindami užduotis.

13. Dalyvavimas:

- 13.1. Centro paslaugų gavėjai apibrėžia savo poreikius, siekius. Paslaugų gavėjai įsitraukia į Centro siūlomas veiklas, auga jų pasitikėjimas savimi;

14.2. užimtumas, paslaugos organizuojamos atsižvelgiant į paslaugų gavėjų poreikius, interesus, gebėjimus, sveikatos būklę;

14.3. paslaugų gavėjai turi teisę reikšti savo nuomonę, dalyvauti ar atsisakyti dalyvauti veiklose;

14.4. Centro darbuotojai skatina paslaugų gavėjus dalyvauti bendruomeninėje veikloje, vykti į įvairius renginius, organizuojamus Centro ir jo partnerių Mažeikių savivaldybėje ar už jos ribų.

15. Sprendimų priėmimas ir pasiūlymų teikimas:

15.1. paslaugų gavėjai ir jų atstovai įtraukiami į paslaugų planavimą, teikimą, vertinimo procesus. Taip pat skatinami dalyvauti Centro veikloje (planavime, pasiūlymų teikime);

15.2. paslaugų gavėjai ir/ar jų artimieji teikia pasiūlymus susijusius su jų teisėmis ir pareigomis. Pasiūlymus gali teikti susirinkimų metu, socialiniam darbuotojui lankantis pas paslaugų gavėją namuose arba deda į skundų – pasiūlymų anoniminę dėžutę. Pasiūlymai protokoluojami, vėliau specialistai nagrinėja, ar pasiūlymai įgyvendinti.

16. Savarankiškumo ir buitinių įgūdžių skatinimas bei lavinimas.

16.1. paslaugų gavėjai įtraukiami į įvairias veiklas, skatinami pagal savo galimybes savarankiškai pasirūpinti savimi;

17. Visos veiklos paremtos pagarba kiekvienam žmogui, siekiama pagerinti tarpusavio kontaktą bei supratimą, gyvenimo kokybę bei orų dalyvavimą bendruomenės gyvenime.

18. Centro paslaugų gavėjų įgalinimo procese yra numatomi tokie įgalinimo kriterijai:

18.1. grįžtamasis ryšys (ką aš galiu, koks pokytis manyje) – paslaugos gavėjo apklausa: pokalbis, duomenų apibendrinimas;

18.2. kokybinis paslaugos gavėjo įgalinimo pokyčio matavimas: naujai įgytų savarankiškumo ugdymo arba turimų įgūdžių palaikymo fiksavimas pagal atrinktus kriterijus:

5 balai: įgūdžiai labai geri, pagalba nereikalinga;

4 balai įgūdžiai geri, reikalinga minimali pagalba;

3 balai įgūdžiai patenkinami, tačiau dažnai reikalinga pagalba ir priežiūra;

2 balai įgūdžiai besiformuojantys, tačiau nuolat reikalinga darbuotojų priežiūra;

1 balas įgūdžiai nesusiformavę, reikalinga pastovi darbuotojų priežiūra.

	1 balas įgūdžiai nesusiformavę, reikalinga pastovi darbuotojų prižiūra	2 balai įgūdžiai besiformuojantys, tačiau nuolat reikalinga darbuotojų prižiūra	3 balai įgūdžiai patenkinami, tačiau dažnai reikalinga pagalba ir prižiūra	4 balai įgūdžiai geri, reikalinga minimali pagalba	5 balai: įgūdžiai labai geri, pagalba nereikalinga	Pastabos, rekomendacijos
Asmens savarankiškumas sprendžiant problemas						
Dalyvavimas paslaugų planavime, pasiūlymų teikime, vertinime						
Įsitraukimas į individualių planų sudarymą, pildymą ir peržiūrą						
Kasdieniai gyvenimo įgūdžiai						

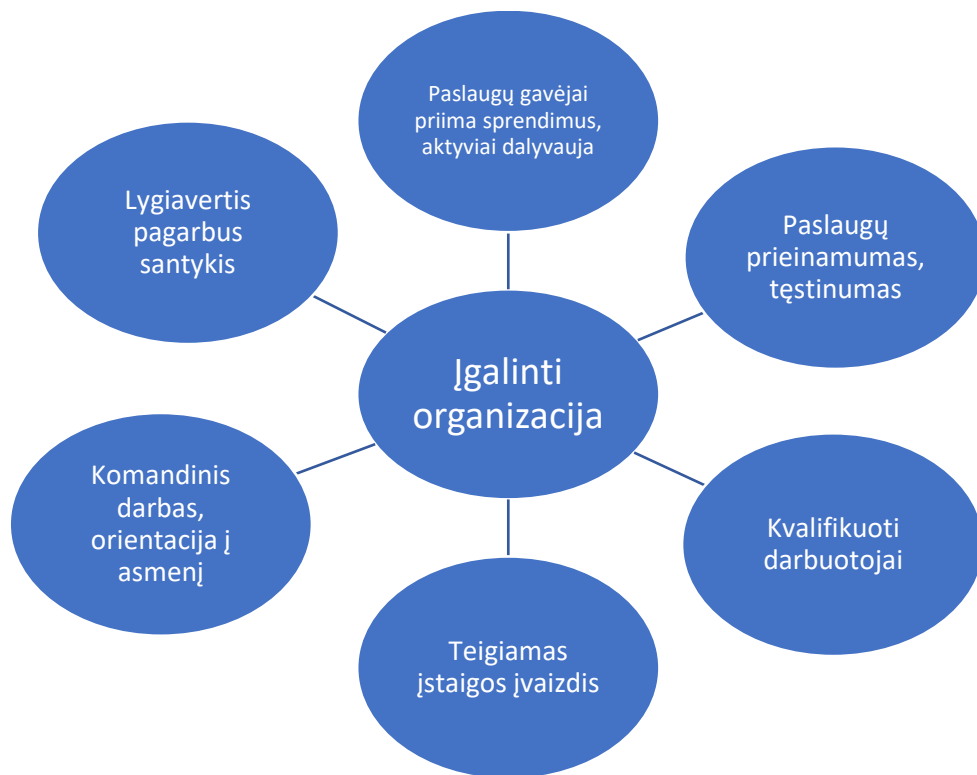
19. Centro paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatai skaičiuojami remiantis savarankiškumo lygio išlaikymu ar pokyčiu pagal lentelėje gautus rezultatus.

20. Duomenys renkami pradėjus teikti paslaugas, ir baigiantis paslaugų teikimui, jei paslaugos teikiamos ilgiau nei metus – kartą per metus.

21. Rezultatai susisteminami vieną kartą per metus pasibaigus einamiesiems kalendoriniams metams. Duomenis surenka socialiniai darbuotojai, globos koordinatoriai, o susistemina skyrių vadovai. Duomenys renkami iš paslaugų gavėjų, kuriems socialinės paslaugos teikiamos ne trumpiau nei 6 mėnesius.

22. Įgalinimo vertinimo rezultatai panaudojami sudarant, peržiūrint ir koreguojant paslaugų gavėjų individualius pagalbos planus.

23. Centro paslaugų gavėjų įgalinimo rezultatai įstaigai:

IV. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Paslaugų gavėjų įgalinimo koncepcija skelbiama Centro interneto svetainėje www.mazeikiugloboscentras.lt ir įstaigos vidiniame serveryje.

25. Paslaugų gavėjai supažindinami su Įgalinimo koncepcija individualiai jiems suprantamu būdu.
